

Yttrande över Kommuner som utförare av tjänster åt Arbetsförmedlingen (SOU 2020:41)

Folkbildningsrådet har fått möjlighet att lämna synpunkter på betänkande av utredningen om kommuners medverkan i den statliga arbetsmarknadspolitiken.

Folkbildningsrådets yttrande avgränsas till resonemang och förslag som har betydelse för folkbildningen.

Sammanfattning

Folkbildningsrådet har inga synpunkter på förslagen som innebär en ökad möjlighet för kommunerna att vara en aktör inom den statliga arbetsmarknadspolitiken.

Folkbildningsrådet förutsätter att en ökad aktivitet från kommunernas sida inte negativt påverkar omfattning av och innehåll i det samarbete kring arbetsmarknadspolitiska insatser som sedan 2010 har reglerats i avtal mellan Arbetsförmedlingen och Folkbildningsrådet.

Folkbildningsrådet har i hemställan till Arbetsmarknadsdepartementet framfört att ändringar behövs i förordningen (2017:820) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare, och i förordningen (2000:634) om förberedande insatser inom arbetsmarknadspolitiska program.

Folkbildningsrådet anser att tiden för nyanlända att delta i etableringsprogrammet ska utökas från två till fem år.

Folkbildningsrådets synpunkter

Folkhögskolans verksamheter inom arbetsmarknadspolitiken

Regeringen har i sitt regleringsbrev till Arbetsförmedlingen sedan 2010 angett att myndigheten efter rekvisition från Folkbildningsrådet får lämna bidrag till studiemotiverande folkhögskolekurs. Kursen som är tre månader lång kan innehålla moment av orienterande, repeterande och motivationshöjande inslag som syftar till att underlätta för den enskilde att återgå till reguljär utbildning. Verksamheten regleras i förordningen (2000:634) om arbetsmarknadspolitiska program samt genom avtal mellan Arbetsförmedlingen och Folkbildningsrådet.

Folkbildningsrådets utvärderingar visar på en mycket framgångsrik verksamhet. Sedan starten har drygt 40 000 individer fullföljt kursen. Målet för insatsen är att 25 procent återupptar eller påbörjar reguljära studier efter genomförd kurs. Med tanke på att flertalet av deltagarna stod långt från arbete och studier innan kursstart är resultaten synnerligen goda och överstiger målet. Sedan starten 2010 har i snitt 34 procent av deltagarna i gruppen 16–24 år läst vidare på folkhögskolans allmänna eller särskilda kurs, motsvarande siffror för gruppen 25–64 år är 27 procent. Övergång till studier, oavsett skolform, är 54 procent.

Vidare har regeringen i sitt regleringsbrev till Arbetsförmedlingen sedan 2014 angett att myndigheten efter rekvisition från Folkbildningsrådet får lämna bidrag till etableringskurs på folkhögskola. Kursen är en särskilt anpassad utbildning för nyanlända som omfattas av Arbetsförmedlingens etableringsuppdrag. Kursen är sex månader lång och kan innehålla fler insatser som kombineras med varandra. Bland annat svenska samt studieförberedande och arbetsförberedande insatser. Av de deltagare som har gått en etableringskurs på folkhögskola har 75 procent studerat vidare på sfi, medan 14 procent har studerat vidare på allmän kurs på folkhögskola eller andra kurser på komvux.

Folkbildningsrådet anser att Arbetsförmedlingen i ökad utsträckning bör anvisa personer till utbildning på folkhögskola. Folkbildningsrådet har därför i en hemställan till Arbetsmarknadsdepartementet framfört att ändringar behövs i förordningen (2017:820) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare, och i förordningen (2000:634) om förberedande insatser inom arbetsmarknadspolitiska program.

Vidare är Folkbildningsrådets erfarenhet att två års etableringsprogram är alltför kort och välkomnar därför det förslag som Sveriges Kommuner och Regioner har lämnat i sitt remissyttrande, att programmet utökas till fem år.

Hamburgsamarbete

Utredningen bedömer att Arbetsförmedlingen kan ge kommuner i uppdrag att utföra arbetsmarknadstjänster inom ett så kallat Hamburgsamarbete. Sådana samarbeten innebär att upphandlingsreglerna inte behöver tillämpas och får ske om det är fråga om en tjänst som tillhandahålls för att uppnå gemensamma mål och endast styrs av överväganden som hänger samman med allmänintresset samt att den öppna marknaden utövar mindre än 20 procent av den verksamhet som berörs av samarbetet.

Folkbildningsrådet anser att Arbetsförmedlingen även kan ha så kallade Hamburgsamarbeten med folkhögskolor. Ett gemensamt mål som hänger samman med allmänintresset för såväl Arbetsförmedlingen som folkhögskolorna är att minska arbetslösheten och öka sysselsättningen. Ett av syftena med statens stöd till folkbildningen är att bidra till att göra det möjligt för en ökad mångfald av människor att påverka sin livssituation. Folkbildningsrådet noterar att utredningen för fram att det för många arbetsmarknadstjänster i princip inte finns någon marknad utan offentlig finansiering. Så är även fallet avseende folkhögskolans arbetsmarknadsinsatser, som endast i marginell omfattning har motsvarigheter på den öppna marknaden.

För Folkbildningsrådet

Maria Graner
Generalsekreterare